

ПЕРЕДМОВА

Збірка статей «Колекції Наукових фондів Інституту археології НАН України. Матеріали та дослідження» підготовлена колективом авторів — працівників різних відділів Інституту археології НАНУ. Тематично дуже різні статті поєднують належність висвітлених у них матеріалів до колекцій Наукових фондів ІА НАНУ. Хронологічний діапазон знахідок, аналіз яких включено до збірки, доволі великий, він охоплює період від енеоліту до пізнього середньовіччя, тобто висвітлює археологічні джерела з давньої історії України від IV тис. до н. е. до XV ст. н. е. Переважна більшість статей присвячена, перш за все, введенню у науковий обіг неопублікованих раніше матеріалів, а також аналізу вже відомих раніше знахідок. Причому, серед них є як артефакти, отримані більш ніж півстоліття назад, так і знахідки з нових надходжень до фондосховища. Запропонована збірка за тематикою статей певною мірою відображає склад колекцій Наукових фондів, де зберігаються археологічні раритети на кшталт антропоморфної пластики, масовий археологічний матеріал, епіграфічні матеріали та джерела для археометричних досліджень.

Блок статей, присвячених енеоліту, відкриває робота Л.С. Спіциної, присвячена аналізу матеріалів колекції з поселення Нижній Рогачик. Аналіз знахідок з цього поселення дозволив дослідниці ставити питання про виділення окремої археологічної культури, пов'язаної з генезисом ямної культури раннього бронзового віку. Трипільській культурі присвячено кілька статей. Загальний огляд знахідок з колекцій трипільських пам'яток запропоновано у статті М.Ю. Відейка. Аналізу окремих категорій матеріалів присвячено статті М.М. Беленка, Е.В. Овчинникова та Н.Б. Бурдо.

Ряд статей присвячено матеріалам доби бронзи. В роботі А.О. Денисової та М.Ю. Відейка докладно проаналізовано посудину зі знаками, знайдену в похованні під час розкопок Молочанської експедиції в середині 50-х рр. XX ст. К.П. Бунятян та А.В. Ніколовою підготовлена розгорнута публікація курганів ямної культури, розташованих на три-

пільських поселеннях, які досліджувалися І.І. Артеменком у 80-ті рр. XX ст. та досі не опубліковані. У статті С.Д. Лисенка наведено розгорнутий аналіз матеріалів тшинецької культури з двох польових сезонів розкопок поселення Ходосівка — Діброва.

Доба раннього заліза представлена публікаціями матеріалів скіфських (І.С. Вітрик, Н.М. Данилко) та сарматського (Н.М. Данилко, Є.Г. Карнаух) поховань.

Античність презентовано різноманітною тематикою: аналізом кераміки, теракот, нумізматичними, епіграфічними дослідженнями. Аналіз певних категорій кераміки з Ольвії запропоновано А.В. Буйських. Стаття Н.О. Сон присвячена монетам Тіри. Групу графіті з Ольвії розглянуто в роботі А.С. Русяєвої. Інтерпретація способу використання деяких типів античних теракот запропонована у дослідженні Т.М. Шевченко.

В роботі Г.О. Пашкевич та С.А. Горбаненка представлено каталог джерел по палеоботанічним дослідженням з пам'яток слов'янських культур.

До теми дослідження давньоруського Вишгорода відноситься стаття Н.В. Блажевич.

Завершує збірку стаття І.В. Карашевич з аналізом матеріалів пізнього середньовіччя, отриманих Ізмаїльською експедицією 1945—51 рр.

Збірка «Колекції Наукових фондів Інституту археології НАН України. Матеріали та дослідження» продовжує запропоновану виданням каталогу колекцій Наукових фондів традицію введення у науковий обіг матеріалів, що зберігаються у фондосховищах, та розширює джерелознавчу базу вітчизняної археології. Широке використання ілюстративних матеріалів, які супроводжують статті всіх авторів, суттєво доповнює аналітичну інформацію і презентує найцікавіші знахідки з колекцій широкого хронологічного діапазону.

Збірка є результатом джерелознавчих студій 20 науковців Інституту, які звернулися до практично невичерпного джерела для вивчення вітчизняної давньої історії, що зберігається у Наукових фондах Інституту археології НАН України.